

Flash

Mål med øvelsen:

- Utvikle evnen til indre forestilling av tonehøyde/ melodi.
- Utvikle evnen til å oppfatte, gjenkjenne og identifisere melodiske mønstre og strukturer (chunking).
- Utvikle evnen til memorering av musikk, både ved chunking¹ og ved styrket forestillingsevne.
- Trene på å orientere i en skala/ toneart, utvikle bevissthet rundt skalatonenes funksjoner i tonearten.
- Utvikle evnen til gehørspill.
- Trene opp ferdigheter i å notere ned musikk.
- (Trene opp ferdigheter i- og forståelse av transponering).

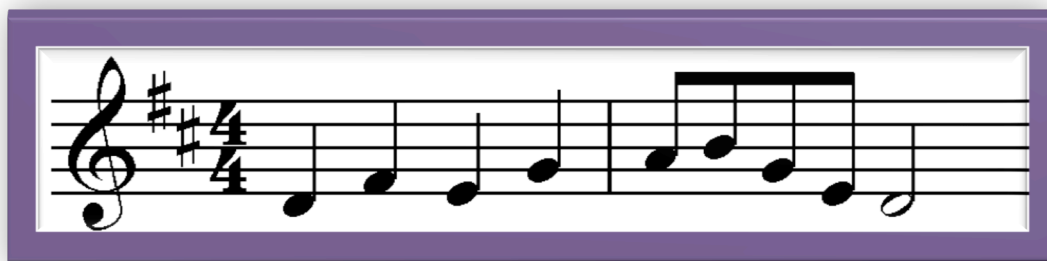
Øvelsen kan gjøres med ulik lengde og kompleksitet. Til tider gjør jeg bare øvelsens punkt 1-4 i undervisningen, tidvis gjør jeg hele sekvensen. Om jeg inkluderer punkt 8 avhenger av gruppas instrumentsammensetning og interesseområder, og av hvor god tid vi har. I kurset LyGe2, der vi i større grad forholder oss til partiturer, kan det være hensiktsmessig å trene på transponering på denne måten.

¹ Mennesker har en tendens til å lete etter mønstre som gjør det mulig å oppfatte flere bestanddeler samtidig, heller enn å behandle bestanddeler hver for seg (Lehmann, Sloboda & Woody, 2007). I en hørelærekontekst kan mønstrene det er snakk om være melodiske, harmoniske og rytmiske strukturer av ulik lengde og kompleksitet. Å fokusere læringen rundt å gjenkjenne, identifisere og gjengi slike mønstre kalles *chunking* (Karpinski, 2000). I arbeid med memorering vil chunking være effektivt: Desto større enheter studenten greier å huske, desto enklere vil memoreringsprosessen være. Det er eksempelvis enklere å huske en melodisk bevegelse bestående av 1., 3. og 5. skalatrinn som en treklangbevegelse enn som tre enkeltstående toner.

Gjennom flash-øvelsene blir hver enkelt student temmelig eksponert. Ofte er dette uproblematisk dersom jeg tilrettelegger godt, blant annet ved hjelp av å differensiere. Differensiering kan eksempelvis skje ved at lengden og vanskelighetsgraden på det melodiske materialet studentene får varierer. Jeg kan også la studentene gjøre øvelsen i par, slik at to studenter leser den samme melodisnutten, og utfører oppgaven i fellesskap. Da er ikke følelsen av å være eksponert like sterk.

Notematerialet jeg benytter i øvelsessekvensen er hentet fra Niels- Eskild Johansens *Med på notene* (1996) ("Les innenat"-øvelser), Inge Bjarkes *Snapshot* (2009) og egenprodusert materiale.

Øvelsessekvens

figur 1: Melodisk snutt.

- 1) Studentene får utdelt hver sin melodiske snutt i form av notemateriale (se figur 1). Hver snutt er 2-4 takter lang, og bygger på alminnelige melodiske strukturer som treklangsbevegelser, sekvenser etc.
- 2) Den enkelte student skal bestemme toneart og tonekjønn på sin melodiske snutt. Deretter skal hen lese melodien innenat med mål om å høre (og memorere) den for sitt indre.
- 3) Når studenten har laget en tydelig indre forestilling av melodien, og dessuten klarer å huske den, skal hen snu notarket slik at melodien ikke synes.
- 4) Student a synger sin melodi. Gruppen gjentar melodien.

- 5) Student b synger melodien med trinntall som tekst. Studentens oppgave er altså å koble trinntallsymboler til tonehøydene.
- 6) Student c gjentar melodien, men nå med tonenavn i oppgitt toneart som tekst.
- 7) Samtlige studenter noterer melodien i en annen toneart enn den som ble brukt av student c. Denne oppgaven kan differensieres ved at sterke studenter noterer melodien i andre nøkler, eller tenker ut harmonisk skjelett til melodien (når jeg har studenter som lager harmonisk skjelett til melodiene, avsluttes ofte sekvensen med at vi synger melodiene mens den/ de som lagde harmonisk skjelett akkompagnerer).
- 8) Jeg spør gruppen: "hvilke melodiske bevegelser eller mønstre besto melodien av?" Studentene kommer med forslag, samt setter begrep på hva de har oppfattet.
- 9) Vi jobber med transposisjon: "Hvordan må melodien transponeres om den skal spilles av en klarinettist? Hvilken toneart vil klarinettisten tenke den ut fra? Om denne var transponert for altsax, hvilken toneart ville det ha vært i natura?" (etc).